

GFLİŞEN GENÇLİK HAREKETLERİ VE TOPLUM SORUNLARIMIZ

Gönen TOPRAK

I. T. Ü. İnş. Fak.
Asistanlarından

Üniversite gençliğimizin üç yıldır devrimci eylemi sürdürme savaşında tutucu çevrelerle, güçlerle çarpışıyor. Forum, miting, yürüyüş, boykot, işgal bu savaşın su yüzüne vuran yansılari; hayatının baharında toprağa giren gençler gerçek kanıtları.

Bu yazımızda dergimizin bünyesinde meydana gelen devrimci atılıma paralel olarak Dünyadaki ve ülkemizdeki gençlik hareketlerinin sonuç görünümlelerinden ziyade neden ilişkileri etrafında oluşan bir genel analizini verecek, bunların içindeki toplum sorunlarına değineceğiz.

YANSIMA :

Her ülkede toplumsal ve siyasal yapılar arasındaki uygunsuzluk, kopukluk bir sosyal huzursuzluk olarak belirirse de; etken bir sosyal güç olarak ancak gençliğin sesinde, eylemlerinde YANSIR. Çünkü, bilinçli, içtenli, çıkar kaygısından bağımsız olmanın birleştikleri tek toplum katı gençliktir. Bedende olduğu kadar zihniyette, değer yargılarında da gençlik. Toplumu da, düzeni de yakından görerek tanıma, düzenin robotu olmaktansa kaderini toplumun kaderine bağlama. Kendi çıkarlarını toplumun çıkarı içinde eritme. Ve bütün bunların eşliğinde oluşan gerçek bir YANSIMA.

PARLAMENTO VE DENGİ :

Demokratik parlamenterizm siyasal karar alınmasının ve uygulanmasının bir çok gücün birbirine eklenen katkılarıyla yapıldığı bir DENGİ olmaya yönelmiştir. Siyasal guruplar, partiler bir "sayı fazlalığı"ndan ziyade ülke gerçekleri ve koşulları üzerine

oluşan uçsuz bucaksız bir "siyasal elitasyon arz ediyorsa o ülkede gerçek bir demokratik parlamenterizm vardır. Her değişim bir yenilik isteği şeklinde bu siyasal yapıt içinde yükselecek, yürütme organına sunulacak, aynen veya değiştirilerek uygulanacaktır. Bu siyasal hiyerarşi nedeniyledir ki diğer Batı ülkelerinde gençliğin sesine kulak verilmiş, sorunları üzerine eğilinmiş, olumlu çözüm yolları aranmış, bulunmuştur.

Ülkemiz böyle bir siyasal düzenden yoksundur. Toplumun sosyal, ekonomsal değişme hızı siyasal değişme hızının üzerindedir. Bu çelişmenin en belirgin örneği gençlik hareketleridir. Sorunu hep aşırı uçların marifeti olarak görme; tüme inmayerek yalnızca dıştan tedbirler alma, "moda" veya "yapmacık" olarak niteleme; somut çözümlemelere gitme yerine bölme, baskı, ürkütme bir sosyal olayı ne dereceye ve nereye kadar kanalize edecektir? Bunu zaman gösterecek.

YIPRANMA :

Ülke düzenini belirleyici yasalar, kuru, tutucu, statükal bir muhteva etrafında oluşan yorumla alınır, uygulanırsa çağın gerekleriyle ülke gidişatı arasında büyük boşluklar belirir. Bu boşluklar; yasaları gerekli değişikliklere yol gösterici, ışık tutucu biçimde yorumlayan güçlerin - zinde kuvvetlerin - eylemleriyle doldurulabilir. Yukarıdaki tanımın kapsamına giren bir denge böylece kurulmuş olur. 27 Mayıs devrimi demokrasinin teorikal kavramı üzerine bu tür bir eylem sonucu - üniversite, aydın,

gençlik dayanışması ve Ordunun müdahalesi ile - gerekli operasyonu getirmişti.

Bugün esas kaynağı dış güçler tarafından düzenlenen bir siyasal enterne ediş (enternation), yabancılaştırma, farklılaştırma sonucu bu ittifak yıkılmış; etkin bir sosyal güç olma yeteneği yalnız gençliğin üzerinde toplanmıştır. Türk gençliğini eyleme geçirmeme, bölme, tehdit etme, sindirme yoluyla YIPRATABİLME, pasifize etme uğruna sürdürülen çaba, karşısında gençliğin direnişini bulmuştur. Bu itibarla ülkemizdeki gençlik hareketlerinin önemli bir yönünü de mâna olarak gençliğin varlığını koruma savaşı olarak düşünmek gerekir.

MUTSUZ BİR GENÇLİK :

Türkiye'deki gençlik hareketleri Dünya gençlik hareketlerinin bir parçasıdır. Her ne kadar Doğu ve Batı'da gençliği eyleme iten nedenler esasta büyük ayrılıklara dayanırsa da hepsinin en kuvvetli ortak yönü mutsuz bir dünyada yaşandığı inancıdır.

1) Dünya barışının temelini terör, dehşet dengesi teşkil ediyor.

2) Hakkı kuvvet doğuruyor. Uluslar gerçek bir bağımsızlığa ancak bunu sağlayacak yeteri kuvvete sahip iseler kavuşabiliyorlar.

3) Yenilikler, keşifler, yeni durumlar, yeni davranışlar daha mutlu, daha çok refah içinde bir dünyadan ziyade; büyük devletlerin daha çok istediğini yapabileceği; iç ve dış sömürünün daha kolay ve çok gerçekleştirilebileceği bir dünya içindir.

4) Milletlere hükmetme biçimsel bir değişikliğe, kılık değişikliğine uğramış, aynı hüviyette iktisadi sömürü, emperyalizm esasına dönüşmüştür.

5) Gençlik yetişkin kuşakların yöneticilerine karşı güvenini yitirmiş; bu sorunu "gençlik bunalımı" olmaktan çıkarıp "toplumun gençliğe karşı davranışlarında bunalım" biçimine dönüştürmüştür.

Ülkemiz böyle bir dünyadan kendisini kurtarabilmiş midir? İlk ulusal kurtuluş savaşını biz vermiş iken şimdi ne haldeyiz? Nerededir "demokratik, lâik, sosyal hukuk devleti"; nerededir nüfuz ticareti, partizanlık, din ve emek sömürüsü? Nerededir. Adil gelir dağılımı, gelir dağılımında denge;

nerededir nüfusun % 17 sinin ulusal gelirin % 62 sini alması? Nerededir demokrasiyi "karşılıklı haklar ve bu haklara hürmetler" biçiminde anlayış; nerededir, "millet beni seçmişse her istediğimi yaparım" düşüncesi? Nerededir, fırsat eşitliği ilkesi, Danıştay kararlarını uygulama, Anayasa'nın öngördüğü reformları gerçekleştirme?.. Nerededir, çağdaş uygarlık düzeyi; nerededir Türkiye'nin gidişatı?

Gerçeklerle bu denli zıddiyet bırakınız uygulamaya değişiklik getirmeyi; yeterince yaşamaya yansıyor mu? Hayır! Siyasal oligarşi, içindeki soysuzlaşmanın uyuşukluğu içinde kendisini oylarken ancak gençliğin ses ve eylemlerinde ifadesini buluyor.

DEĞİŞEN DEĞER YARGILARI :

Günümüzün teknolojik gelişimi peşinden aynı hızla sosyal hayatı çehrelileyen çizgilerde değişiklikler getirmiştir. Bu; gençlik katlarında kişiler ve kitleler arasındaki ilişkileri klâsik düşün, yorum metodlarıyla alan eski değer yargılarını yıkmış; gençlerle yetişkinleri moral ve entellektüel alanda daha çok ayıran bir çatışmayı oluşturmuştur.

Kitle haberleşme araçlarında korkunç hızla gelişmeler kültürü, düşünceyi, olayları, sorunları, kaygıları, değer yargılarını dünya çapında yapmakta; dünyada olup bitenler her yerde bir anda resim, ses, yazı olarak duyulmakta, görülmekte.

Çağdaş ulaştırma ve haberleşme araçları dünyada olup bitenleri, düşünülenleri, yazılanları gençlerin öğrenme olanakları içine alırken, onlar da bu olaylar, bu davranışlar ve düşünceler üzerinde, kireçlenmiş önyargılardan arınmış değerlendirmeler yapmakta; yeni görüşlere yeni yargılara varmaktadır. Böylece ortaya çıkan "genç kültür" geleneksel yapılı "yetişkinler kültürü" ile çatışmakta, gençlerle yetişkinler arasında toplumun ve değer yargılarının temelleri üzerinde genişleyen bir yabancılaşma belirmektedir.

Türk gençliğinin de bir parçası olduğu dünya gençliği yetişkinlerin aksine toplumdaki sosyal dengesizliği doğal kabul etmiyor; Batı - Doğu ilişkileri yerine gelişmişler gelişmişler zıtlığından kaygı duyuyor; teknolojik başarıların sürekli bir barışı, sosyal adaleti gerçekleştirme; insanlı-

ğın üçte ikisini oluşturan az gelişmiş ülkelerin kalkınmasına önemli katkıda bulunma yerine siyasal ve askeri amaçların emrinde bir hükmetme aracı olarak kullanıldığını; gelişmiş ve gelişmemiş ülkeler arasındaki uçurumlaşmayı daha hızlandırdığını görüyor. Küçük devletleri ezen, sömüren büyük devletlere ve yerli işbirlikçilerine karşı tikinti duyup bunların pençelerinden kurtulmak için ulusal bağımsızlık savaşı veren küçük ülkeler halklarından yana milletlerarası bir gençlik dayanışması olarak ortaya çıkıyorlar.

ROBOTLAŞMA :

Günümüzün teknolojik, siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel değişme süreci gençliği bir yol kavşağına getirdi : Ya şartlandırılmış beyinleriyle kim ve ne için ürettiğini bilmeyen, düşünmeyen birer makina parçası, ROBOT olacaklar; veya etken bir sosyal güç olarak içinde yarınlarnı yaşayacağı topluma ters giden gidişata "dur" diyecekler.

Yukarıda işaretlediğimiz bilinçlenme, toplum sorunlarına sahip çıkış gençleri bir kısır üretim - tüketim döngüsü içine mânâdan yoksun olarak, kurulu düzeni yürütmeye aracı gibi girmek istediğinden alakoyuyor.

Yetişkin kuşaklara göre kime karşı ve ne için kullanılacağına karışmadan silâh yapacaklar. Halkın yararına olup olmadığına karışmadan Boğaz'a köprü, lüks konut, otel yapacaklar.. Bu gençlik "vazife şuuruna ermiş", "vatan sever", "milliyetçi" olacak. Kendinin ve toplumun geleceğini tayin için eyleme, direnişe geçince hayta", "vatan haini", "serseri" olacak.

Bu konuda çağımızın ünlü İngiliz toplumbilimcisi Arthur C. Clarke bakınız ne diyor : "Gençlerimizin makinalar gibi üretime katılmalarını istiyorsak, niçin onları da makinaları elde ettiğimiz yollarla yetiştirmiyoruz?" (1)

DURUM VE ŞİDDET HAREKETLERİ :

Ülkemizde yetkili yetişkinler yukarıda yansıttığımız gibi gençliğin ortaya attığı sorunları, istekleri özlemleri "objektif doğrultuda", "iyi niyetli olarak", "anlamış", gidişatdaki "sorumluluğu paylaşmışlar" mıdır? Olayların, bunalımların, dalgalanmaların

sosyo - ekonomik ve politik yönlerine inerek olumlu somut çözümlemelere gitmişler midir? Buna kim ve nasıl "evet" diyebilir?

Evvelâ hareketsizlik, umursamazlık sonra da "Devlet'in demir elinden" bahsetme, "Vay hain, alçak, anarşist, hayta, demokrasi düşmanı" ve daha bilmem ne diyerek bir polis devletinin yanlış kafa ürünleri ile baskı, şiddet, sindirme, bölme uygulamaları, Bütün bunlara gençliğin direnişi ve sonuç : ŞİDDET ÜRETİMİ

Birinci alternatife ağırlık kazandırıldığından diğer Batı ülkeleri gençlik sorunlarını çözümlemeye ileri aşamalara erişmiştir.

Gençlik hareketlerinin özünde asla sonuca kuvvet kullanarak gitme eğilimi yoktur. Gençliğin dinamizmi ile şiddet hareketleri arasında direkt bir diyalog yoktur. Bu dinamizm, henüz katkı hakkını elde etme evresine gelmediği yerlerde gösteri - boykot - işgal eylemleri biçimini almıştır.

SONUÇ VE ÇÖZÜMLEMELER :

Yarınlara gençlerindir. Gençliğine güvenmeyen bir ulus umudunu yitirmiştir. Gençlerimize kurulu düzenin işlemlerini önleyen engeller gözüyle bakmayalım. Onları iştmeden, anlamadan, anlamak istemeden; geçiştirici, oyalayıcı sonuçlar almak üzere aklımızca ucuz kurnazlık ve ustalık gösterilerine girmeyelim. Şiddet daima şiddeti doğurur. "Dış tahrikler, ideolojik amaçlar" gibi doğruluğu ispat edilememiş gerekçelerin arkasına sığınarak konuyu yozlaştırıp tek çareyi baskı ve sindirme tedbirlerinde görmeye kalkışırsak giderek daha tehlikeli, şaşırtıcı sonuçları zaman bize gösterecektir.

Ancak böyle bir anlayışla, böyle bir tutumlardır ki yalnız bir "gençlik bunalımı" değil, aynı zamanda "toplumun da gençliğe karşı davranışlarında bunalım" olarak beliren bugünkü gençlik sorunlarına olumlu somut çözümler getirmek mümkün olmaktadır.

Bu çözümlerin eğitim sorunlarını kapsayan bölümünü gelecek yazımızda vereceğiz.

(1) A Select Bibliography on Students, Politics, and Higher Education